

Sygn. akt IV U 751/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 kwietnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Katarzyna Antoniak
Protokolant	st. sekr. sądowy Anna Wąsak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25 kwietnia 2019 r. w S.

odwołania M. K.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 5 września 2018 r. Nr (...)

w sprawie M. K.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o prawo do emerytury rolniczej

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala prawo M. K. do emerytury rolniczej od 14 sierpnia 2018 roku.

Sygn. akt: IV U 751/18 **UZASADNIENIE**

Decyzją z 5 września 2018r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, działając na podstawie art.19 ust.1 oraz art.20 ust.1 i 3 ustawy z 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników odmówił ubezpieczonemu M. K. prawa do emerytury rolniczej wskazując, że ubezpieczony nie wykazał co najmniej 25-letniego okresu podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, a jedynie okres w wymiarze 22 lata i 25 dni. Organ rentowy wskazał, że do okresu wymaganego do nabycia emerytury nie zaliczył okresu pracy ubezpieczonego w gospodarstwie rolnym rodziców w okresie od 1 lipca 1979r. do 8 lipca 1979r. oraz od 1 października 1980r. do 31 grudnia 1982r. z uwagi na brak informacji o opłacaniu przez rodziców ubezpieczonego składki na Fundusz Emerytalny (...), a także okresu od 1 września 1969r. do 30 czerwca 1979r. i od 9 lipca 1979r. do 30 września 1980r., gdyż w tych okresach ubezpieczony pozostawał w zatrudnieniu i pełnił służbę wojskową. W tych okolicznościach nie spełnia on przesłanki nabycia prawa do emerytury rolniczej (decyzja z 5 września 2018r. k.29 akt emerytalnych za wnioskiem z 21 sierpnia 2018r).

Odwołanie od w/w decyzji złożył ubezpieczony M. K. wnosząc o jej zmianę i ustalenie, że przysługuje mu prawo do emerytury rolniczej. Wskazał, że kiedy w 2013r. ubiegał się o wcześniejszą emeryturę rolniczą organ rentowy wskazał, że wykazany przez niego okres ubezpieczenia wynosi 24 lata, 11 miesięcy i 19 dni, a obecnie po kilku latach i ukończeniu(...) roku życia organ rentowy twierdzi, że wykazał on okres podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu w wymiarze 22 lata i 25 dni. Okoliczności tych nie potrafi zrozumieć i w jego ocenie decyzja Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego jest rażąco niesprawiedliwa (odwołanie wraz z załącznikami k.1-4 akt

sprawy). W toku postępowania ubezpieczony wniósł o zaliczenie do okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników okresu od 1980r., kiedy to prowadził gospodarstwo rolne i opłacał składki emerytalno-rentowe (zeznania ubezpieczonego k.14 akt sprawy).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie powołując się na argumentację przytoczoną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (odpowiedź organu rentowego na odwołanie k.5-6 akt sprawy).

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony M. K. urodził się w dniu (...) W dniu (...) ubezpieczony ukończył 65. rok życia osiągając tym samym powszechny wiek emerytalny. W dniu (...) ubezpieczony wystąpił do Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z wnioskiem o emeryturę rolniczą (wniosek o emeryturę rolniczą z 21 sierpnia 2018r. k.1-2 akt emerytalnych).

W wyniku rozpoznania powyższego wniosku, zaskarżoną decyzją z 5 września 2018r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (...) odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury rolniczej podnosząc, że ubezpieczony nie wykazał co najmniej 25-letniego okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników. Do okresu ubezpieczenia wymaganego do nabycia emerytury organ rentowy zaliczył następujące okresy:

- okres pracy ubezpieczonego w gospodarstwie rolnym rodziców od ukończenia 16. roku życia ,tj. od 14 sierpnia 1969r. do podjęcia nauki i pracy zawodowej w Zakładach (...) Luksemburg w W. ,tj. do 31 sierpnia 1969r., co stanowi 18 dni (oświadczenie ubezpieczonego i zeznania świadków oraz zaświadczenie Burmistrza Miasta Ł. o zameldowaniu i zaświadczenie Starosty (...) w przedmiocie posiadania i własności gospodarstwa rolnego przez ojca ubezpieczonego K. K. k.3-7 akt emerytalnych za wnioskiem z 16 sierpnia 2013r., a także wpis w legitymacji ubezpieczeniowej k.16 akt emerytalnych za bieżącym wnioskiem o emeryturę, zwanych dalej aktami emerytalnymi),
- okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników: od 1 lipca 1993r. do 30 września 1993r., co stanowi 3 miesiące, od 1 lipca 1994r. do 30 września 1994r. co stanowi 3 miesiące, od 1 stycznia 1997r. do 2 sierpnia 2013r., co stanowi 16 lat, 7 miesięcy i 2 dni, od 30 września 2013r. do 5 września 2018r., co stanowi 4 lata, 11 miesięcy i 5 dni (zaświadczenie o okresach podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników k.5 akt emerytalnych i zaskarżona decyzja z 5 września 2018r. k.29 akt emerytalnych).

Suma w/w okresów wynosi 22 lata i 25 dni.

W okresie od 1 września 1969r. do 30 czerwca 1979r. ubezpieczony był zatrudniony początkowo jako uczeń, a następnie jako pełnoetatowy pracownik w Zakładach (...) Luksemburg w W. (wpis w legitymacji ubezpieczeniowej k.16 akt emerytalnych), a w okresie od 9 lipca 1979r. do 30 września 1980r. pozostawał w zatrudnieniu w Fabryce (...) w Ł. (świadczenie pracy z 1 października 1980r. k.19 akt emerytalnych).

Matka ubezpieczonego J. K. zmarła w dniu 12 sierpnia 1969r. W chwili śmierci matki ubezpieczony miał niespełna (...) lat. Po śmierci matki ubezpieczonego, gospodarstwo rolne położone na terenie miasta Ł. prowadził ojciec ubezpieczonego K. K., który formalnie był wyłącznym właścicielem przedmiotowego gospodarstwa. Gospodarstwo miało powierzchnię 1.6947 ha. Uprawiano w nim zboże i ziemniaki, a ze zwierząt hodowano kila sztuk trzody chlewnej i 1-2 sztuki krów, a okresowo również owce (zaświadczenie Starosty (...) z 26 lipca 2013r. k.3 akt emerytalnych za wnioskiem z 16 sierpnia 2013r., zeznania ubezpieczonego k.13v akt sprawy). Gospodarstwo to K. K. prowadził do swojej śmierci w dniu 27 stycznia 1979r. W chwili śmierci ojca ubezpieczony miał niespełna 26 lat. Na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Garwolinie z 12 stycznia 1988r., spadek po J. K. nabyło czworo jej dzieci, w tym ubezpieczony M. K. w udziałach po 3/16 części każde z dzieci oraz mąż K. K., a spadek po K. K. nabyły jego dzieci, w tym ubezpieczony M. K. w udziałach po 1/4 części każde z nich, z tym że wchodzące w skład spadku gospodarstwo rolne z mocy ustawy odziedziczył w całości ubezpieczony M. K. (postanowienie Sądu Rejonowego w Garwolinie z 12 stycznia 1988r. w sprawie o sygnaturze akt Ns 975/87 w przedmiocie stwierdzenia prawa do spadku po J. i K. K. k.42 akt sprawy). Ubezpieczony przez cały czas zamieszkiwał i nadal zamieszkuje na terenie rodzinnego gospodarstwa rolnego.

Za życia ojca ubezpieczony pomagał mu w pracy w gospodarstwie rolnym, a po jego śmierci (w dniu 27 stycznia 1979r.) przejął prowadzenie tego gospodarstwa, przy czym do 30 września 1980r. pracę w gospodarstwie rolnym łączył z pracą zawodową w Fabryce (...) w Ł.. Od 1 października 1980r. ubezpieczony nie pracował już zawodowo i zajmował się wyłącznie pracą w gospodarstwie rolnym. Od chwili śmierci ojca ,tj. od (...). (data otwarcia spadku) ubezpieczony był przy tym właścicielem przedmiotowego gospodarstwa rolnego, choć formalne stwierdzenie praw do spadku nastąpiło dopiero na mocy w/w postanowienia Sądu Rejonowego w Garwolinie z 12 stycznia 1988r. Stan taki istniał do 1 stycznia 1985r. Od 2 stycznia 1985r. ubezpieczony rozpoczął prowadzenie działalności pozarolniczej w zakresie cholewkarstwa, przy czym działalność tę przez cały czas łączył z pracą w gospodarstwie rolnym (decyzja Burmistrza Miasta Ł. z 15 grudnia 2008r. o wykreśleniu wpisu do ewidencji działalności gospodarczej k.20 akt emerytalnych, protokół rozprawy przed SR w Garwolinie w dniu 12 stycznia 1988r. w sprawie Ns (...), w toku której bracia ubezpieczonego potwierdzili, że po śmierci matki gospodarstwo rolne prowadził ojciec ubezpieczonego z pomocą ubezpieczonego, a po śmierci ojca gospodarstwo to prowadził samodzielnie ubezpieczony k.38-41 akt niniejszej sprawy, zeznania ubezpieczonego k.13v-14 akt niniejszej sprawy).

Od 1 stycznia 1983r. ubezpieczony opłacał składki na ubezpieczenie społeczne rolników wraz z podatkiem od nieruchomości, przy czym składki te formalnie wymierzane były na ojca ubezpieczonego, po którym – jako właścicielu gospodarstwa rolnego – postępowanie spadkowe przeprowadzone zostało w 1988r. Ubezpieczony opłacał składki na ubezpieczenie społeczne rolników wraz z podatkiem od nieruchomości w Urzędzie Gminy i Miasta Ł. (zeznania ubezpieczonego k.14 akt sprawy). Dokumentacja podatkowa oraz karty ewidencyjne gospodarstw rolnych, w tym dokumentacja związana z opłacaniem składek na ubezpieczenie społeczne rolników z lat 1977-1988 uległa likwidacji po 10-letnim terminie jej przechowywania (pismo Burmistrza Miasta Ł. z 4 stycznia 2019r. k.19 akt sprawy).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie M. K. podlegało uwzględnieniu.

Zgodnie z art.19 ust.1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j.: Dz.U. z 2015r., poz.704 ze zm.) emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu, który

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący w przypadku mężczyzn 65 lat,
- 2) podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat, z uwzględnieniem art.20.

W sprawie bezsporne jest, że w dacie wystąpienia z wnioskiem o emeryturę ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny wnoszący 65 lat. Okolicznością sporną było natomiast to, czy ubezpieczony legitymuje się co najmniej 25-letnim okresem ubezpieczenia. Zaliczając do wymaganego okresu, okresy podlegania przez ubezpieczonego ubezpieczeniu społecznemu rolników i opłacania z tego tytułu składek ,tj. okres od 1 lipca 1993r. do 30 września 1993r., od 1 lipca 1994r. do 30 września 1994r., od 1 stycznia 1997r. do 2 sierpnia 2013r. oraz od 30 września 2013r. do 5 września 2018r., a także okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców (ojca) od ukończenia 16 roku życia ,tj. od 14 sierpnia 1969r. do 31 sierpnia 1969r. ,tj. do chwili rozpoczęcia podjęcia nauki i pracy w charakterze ucznia w W. organ rentowy ustalił, że wykazany przez ubezpieczonego okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników wynosi 22 lata i 25 dni zamiast co najmniej 25 lat.

W toku postępowania ubezpieczony wskazywał, że do okresu wymaganego do nabycia emerytury zaliczeniu powinien podlegać okres jego pracy w gospodarstwie rolnym i podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników od 1980r. Jak wynika z zaskarżonej decyzji organ rentowy nie zaliczył ubezpieczonemu zarówno ośmiodniowego okresu pracy w gospodarstwie rolnym między zakończeniem pracy zawodowej w W. a podjęciem pracy w Fabryce (...) ,tj. okresu od 1 lipca 1979r. do 8 lipca 1979r. (vide: ustalenia faktyczne), a także okresu od 1 października 1980r. ,tj. od zakończenia pracy zawodowej w Fabryce (...) do 31 grudnia 1982r. wskazując na brak informacji o opłacaniu przez rodziców ubezpieczonego składki na Fundusz Emerytalny (...). Poczynione w sprawie ustalenia pokazują, że stanowisko organu rentowego jest błędne, gdyż jak wynika z przedstawionych wyżej ustaleń, w w/w okresach ,tj. od 1 lipca 1979r. do 8 lipca 1979r. i od 1 października 1980r. do 31 grudnia 1982r. oboje rodzice ubezpieczonego już nie żyli. Matka ubezpieczonego

zmarła w 1969r., a ojciec w dniu (...). Co więcej ubezpieczony w całości nabył po ojcu przedmiotowe gospodarstwo rolne. Okoliczność tę potwierdziło postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku wydane w dniu 12 stycznia 1988r. przez Sąd Rejonowy w Garwolinie, przy czym pamiętać należy, że postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku ma charakter deklaratoryjny, a prawa do majątku spadkowego przechodzą na spadkobierców już z chwilą otwarcia spadku – śmierci spadkodawcy (art.924 i art.925 kc). Okoliczność ta ma istotne znaczenie w sprawie, gdyż wynika z niej, że w w/w okresach to nie rodzice (ojciec ubezpieczonego) byli rolnikami, ale był nim sam ubezpieczony, przy czym ubezpieczony faktycznie uprawiał przedmiotowe gospodarstwo rolne, co potwierdziło również rodzeństwo ubezpieczonego w toku rozprawy o stwierdzenie nabycia spadku po rodzicach (vide: protokół rozprawy w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku w dniu 12 stycznia 1988r. przed SR w Garwolinie k.38-41 akt sprawy). W rozpatrywanym okresie, poczynając od 1 stycznia 1978r. do 31 grudnia 1982r., obowiązywała ustawa z 27 października 1977r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin (Dz.U. z 1977r., Nr 32, poz.140), która w art.40 przewidywała, że rolnik, który rozpoczął prowadzenie gospodarstwa rolnego przed ukończeniem 35 lat życia, zwolniony jest od obowiązku opłacania składki przez okres pierwszych 5 lat gospodarowania. Ubezpieczony nabył po ojcu gospodarstwo rolne i rozpoczął prowadzenie gospodarstwa rolnego z chwilą śmierci ojca ,tj. od 27 stycznia 1979r., a to oznacza, że jako młody rolnik (miał wówczas niespełna 26 lat) przez okres pierwszych 5 lat gospodarowania mógł korzystać ze zwolnienia od opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników. Od 1 stycznia 1983r. weszła w życie nowa ustawa z 14 grudnia 1982r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (t.j. Dz.U. z 1989r., Nr24, poz.133 ze zm.), w której nie znalazło się analogiczne uregulowanie o zwolnieniu z opłacania składek młodych rolników, ale nie ulega wątpliwości, że w zakwestionowanych przez organ rentowy okresach - od 1 lipca 1979r. do 8 lipca 1979r. i od 1 października 1980r. do 31 grudnia 1982r. ubezpieczony podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników i korzystał z ustawowego zwolnienia od opłacania składki. Okresy te w wymiarze 8 dni oraz 2 lat i 3 miesięcy podlegają zatem zaliczeniu do okresu wymaganego do nabycia emerytury rolniczej i razem z okresem uwzględnionym przez organ rentowy (22 lata i 25 dni) stanowią 24 lata, 4 miesiące i 3 dni. Wskazać dalej należy, że ubezpieczony argumentował, iż po 1982r. opłacał zarówno podatek od nieruchomości, jak i składki na ubezpieczenie emerytalne wymierzone przez Urząd Miasta w Ł., przy czym składki te formalnie wymierzone były nadal z gospodarstwa jego ojca K. K., po którym postępowanie spadkowe przeprowadzono dopiero w 1988r. Ubezpieczony podnosił, że opłacał te składki, przy czym czynił to w imieniu własnym i na własne ubezpieczenie, jednakże z uwagi na zniszczenie przez Urząd Miasta w Ł. dokumentacji podatkowej oraz dotyczącej wymiaru i poboru składek na ubezpieczenie społeczne rolników nie jest w stanie przedłożyć dokumentu urzędowego potwierdzającego opłacanie składek poczynając od 1 stycznia 1983r.

Analizując okoliczności sprawy Sąd stwierdził, że argumentacja ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie. Jak już wskazano od 1 stycznia 1982r. obowiązywała ustawa z 14 grudnia 1982r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin, która w art.1 ust.1 stanowiła, że ubezpieczenie społeczne rolników indywidualnych obejmuje rolników prowadzących gospodarstwa rolne, a w art.3 ust.1 ustawy wskazywała, że ubezpieczenie jest obowiązkowe. W świetle powyższego nie sposób uznać, aby Urząd Miasta w Ł. nie wymierzał i nie pobierał od ubezpieczonego składek na ubezpieczenie emerytalne rolników. Zauważyć należy, że w/w Urząd z pewnością odnotował śmierć K. K. jako dotychczasowego właściciela gospodarstwa, gdyż Urząd Stanu Cywilnego w Ł. sporządził akt zgonu K. K., co Sąd miał możliwość stwierdzić w ramach analizy akt Sądu Rejonowego w Garwolinie o stwierdzenie nabycia spadku po J. K. i K. K.. Kolejną kwestią jest kwestia opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników za okres, który nastąpił od 1 stycznia 1983r. Z uwagi na likwidację dokumentacji przez Urząd Miasta Ł., który w spornym okresie prowadził ewidencję gospodarstw rolnych oraz zajmował się wymiarem i poborem podatków oraz składek na ubezpieczenie społeczne rolników, ubezpieczony nie był w stanie przedstawić urzędowego potwierdzenia faktu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne (vide: pismo Burmistrza Ł. k.19 akt sprawy). Z faktu tego nie można jednak wyprowadzać automatycznego wniosku, że ubezpieczony nie opłacał składek na to ubezpieczenie. Sąd dał wiarę spójnym i logicznym zeznaniom ubezpieczonego, że w spornym okresie ubezpieczony opłacał składki na ubezpieczenie społeczne rolników, które jak wskazano wyżej było obowiązkowe, a z faktu likwidacji stosownej dokumentacji urzędowej nie można wyprowadzać niekorzystnych dla ubezpieczonego wniosków w sferze uprawnień emerytalnych. Dlatego Sąd przyjął, że do okresu wymaganego do nabycia emerytury zaliczyć należy okres podlegania przez M. K. ubezpieczeniu społecznemu rolników poczynając od 1 stycznia 1983r. przynajmniej

w wymiarze niezbędnym do uzupełnienia okresu ubezpieczenia do 25 lat, a zatem w wymiarze 7 miesięcy i 27 dni. Należy przy tym zaznaczyć, że do 1 stycznia 1985r. ubezpieczony zajmował się wyłącznie prowadzeniem gospodarstwa rolnego, a od 2 stycznia 1985r. rozpoczął dodatkowo prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej (vide: ustalenia faktyczne).

Mając na uwadze powyższe okoliczności, na podstawie art.477¹⁴§2 kpc Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że M. K. przysługuje prawo do emerytury rolniczej (...), tj. od chwili ukończenia przez ubezpieczonego 65. roku życia.